

Ağustos 2012

Bu bilgi notunun kapsamı nihai değildir ve AİHM için bağlayıcılığı yoktur

Çalışma hayatına ilişkin haklar

Her ne kadar Üye Devletlerin, çalışma hakkının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlama konusunda Sözleşmeden kaynaklanan bir yükümlülüğü bulunmasa da AİHM, haksız işten çıkarma, işe erişim, dernek kurma özgürlüğü vb. konularda Sözleşme ihlalleri tespit etmiştir.

İşe erişim

[Kosiek – Almanya Davası \(no. 9704/82\)](#)

28.08.1986

Başvuran, kendisinin öğretim üyesi olarak tayin edilmemesinin temel nedeninin siyasi faaliyetleri olduğunu iddia etmiştir.

10. Maddenin ihlali söz konusu değildir: başvuranın memuriyete girişini engelleyen Arazi Bakanlığı, kendisinin görüş ve faaliyetlerini sadece deneme süresinde kendisini kanıtlayıp kanıtlamadığını ve söz konusu görev için gerekli kişisel niteliklerden birine sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla dikkate almıştır.

Ayrıca bkz. [Glaserapp - Almanya Davası \(no. 9228/80, 28.08.1986 tarihli karar\)](#)

[Thlimmenos – Yunanistan Davası \(no. 34369/97\)](#)

06.04.2000

Yunanistan yeminli müşavirler kurumunun yönetim kurulu, başvuranı -ilgili yeterlilik sınavını geçtiği halde- genel seferberlik sırasında askeri üniformayı giymeyi reddetmesinden dolayı (kendisi Yehova Şahidi idi) emre itaatsizlikten mahkum olduğu için yeminli müşavir olarak atamamıştır.

9. Madde (düşünce, vicdan ve din özgürlüğü) ile bağlantılı olarak 14. Madde (ayrımcılık yasağı) ihlal edilmiştir.

[Leander – İsveç Davası \(no. 9248/81\)](#)

23.03.1987

Dava, bir marangozun işe alınıp alınmamasına karar verirken gizli polis dosyasının kullanılması ile ilgilidir. Başvuran Karlskrona'da girilmesinin yasak olduğu bir askeri güvenlik bölgesinin yanında bulunan Donanma Müzesinde geçici yedek

olarak çalışıyordu. Kendisi hakkında yürütülen bir personel soruşturması sonrasında donanma komutanı onu işe almamaya karar vermiştir. Başvuran geçmişte Komünist Parti ve sendika üyesi olmuş idi.

8. Maddenin (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlali söz konusu değildir: İsveç personel soruşturmasında yer alan koruyucu tedbirler, 8. Maddenin şartlarına uygundur. AİHM, İsveç Hükümetinin, ulusal güvenlik çıkarlarının bu davada söz konusu olan başvuranın bireysel çıkarlarının üzerinde olduğunu kabul etmeye hakkı olduğu sonucuna varmıştır.

[Halford - Birleşik Krallık Davası \(no. 20605/92\)](#)

25.06.1997

Birleşik Krallık'taki en yüksek rütbeli bayan polis memuru olan başvuran, yedi yılı aşkın bir süredir Emniyet Müdürü Yardımcısı rütbesine terfi ettirilmediği için ayrımcılık suçlamasıyla dava açmıştır. Dava sürecinde telefon görüşmelerinin tespit edildiğini ve kendisine karşı kullanılmak üzere bilgi edinilmeye çalışıldığını iddia etmiştir.

Başvuranın ofisinden yaptığı telefon görüşmelerinin tespiti açısından 8. Madde (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlal edilmiştir.

Başvuranın evinden yaptığı telefon görüşmeleri açısından 8. Maddenin ihlali söz konusu değildir, çünkü AİHM bu görüşmelere müdahale konusunda kanıt bulamamıştır.

[Alexandridis – Yunanistan Davası \(no. 19516/06\)](#)

21.02.2008

Başvuran Atina Asliye Hukuk Mahkemesinde avukat olarak çalışmaya kabul edilmiş ve avukat olarak çalışmanın ön koşulu olarak çalışmaya başlamadan önce görev yemini etmiştir. Başvuran, resmi bildirimde bulunmasına izin verilmesi için, yemin ederken Ortodoks Hristiyan olmadığını ifade etmek zorunda kalmış olmaktan ve dini bir yemine bulunmak için tek bir standart yöntemin bulunmasından şikayetçi olmuştur.

9. Maddenin ihlali (düşünce, vicdan ve din özgürlüğü) söz konusudur: söz konusu zorunluluk, başvuranın dini inançları açığa vurmama hakkına müdahale etmiştir.

6. Maddenin memurları ilgilendiren davalara uygulanması

Memurların işe alınma, kariyer ve işten çıkarılması konularıyla ilgili uyuşmazlıklar 6. Maddenin 1. paragrafının (makul sürede adil yargılanma hakkı - "medeni haklar" için) kapsamına girer mi?

[Vilho Eskelinen ve Diğerleri - Finlandiya Davası \(no. 63235/00\) par. 43-62](#)

19 Nisan 2007 tarihli Büyük Daire kararı

Davalı Devletin, AİHM önünde başvuranın memur statüsüne dayanarak 6. Maddede yer alan korumadan başvuranı hariç tutabilmesi için iki şartın yerine getirilmesi gereklidir. Öncelikle, söz konusu Devletin ulusal yasalarında söz konusu makam ya da personel kategorisinin mahkemeye gidişine açık şekilde istisna getirmiş olması gereklidir. İkinci olarak bu istisnanın söz konusu Devletin çıkarları açısından nesnel olarak gerekçelendirilmesi gereklidir.

AİHM'in içtihatlarının gelişimi için bkz. [Neigel - Fransa Davası \(no. 18725/91, 17.03.1997 tarihli karar\)](#), [Santa - İtalya Davası \(no. 27/1996/646/831, 2.09.1997 tarihli karar\)](#), [Huber - Fransa Davası \(no. 160/1996/779/980, 19.02.1998 tarihli karar\)](#), [Pellegrin - Fransa Davası \(no. 28541/95, 8.12.1999 tarihli Büyük Daire kararı\)](#) ve [Vilho Eskelinen ve Diğerleri - Finlandiya Davası \(no. 63235/00, 19.04.2007 tarihli Büyük Daire kararı\)](#).

[D.M.T. ve D.K.I. - Bulgaristan Davası \(no. 29476/06\)](#)

24.07.2012

Bu dava, hakkındaki ceza takibatı devam ederken bir devlet memurunun 6 yıldan fazla süreyle görevden uzaklaştırılması ve öğretmenlik ile araştırma hariç kamu ve özel sektörde herhangi bir kazanç getirici işle meşgul olmasının yasaklanmasıyla ilgilidir.

6. Maddenin 3(a) ve (b) Paragraflarıyla bağlantılı olarak 6. Maddenin 1. Maddesi (adil yargılanma hakkı - kendisi hakkındaki suçlamayı derhal öğrenme hakkı; savunmasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olma hakkı) ihlal edilmiştir

6. Maddenin 1. fıkrası (makul sürede adil yargılanma hakkı) ihlal edilmiştir.

8. Madde (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlal edilmiştir.

6. Maddenin 1. fıkrası ve 8. Madde ile bağlantılı olarak 13. Madde (etkili başvuru hakkı) ihlal edilmiştir.

AİHM özellikle yasağın, ceza davasının açılmasıyla elde edilmek istenen meşru amaç için gerekli olmadığını ve bu amaçla orantılı olmadığını ve bu davanın normal ve kaçınılmaz sonucu olarak görülemeyeceğini tespit etmiştir.

İşten çıkarma

[Sidabras ve Dziautas - Litvanya Davası \(no. 55480/00\)](#)

27.07.2004

Başvuranlar, daha önce KGB ajanı olarak çalıştıklarından dolayı vergi müfettişliği pozisyonlarından uzaklaştırılmışlardır.

14. Madde ile bağlantılı olarak 8. Maddenin ihlali: KGB'den ayrılmalarından 9 ve 13 yıl sonra başvuranlara uygulanan yasak, orantısız bir tedbirdir.

Aynı konuda bkz. [Rainys ve Gasparavicius - Litvanya Davası \(7.04.2005\)](#).

Büyükelçilik çalışanları için mahkemeye erişim hakkı

[Sabeh El Leil - Fransa Davası \(no. 34869/05\)](#)

29.06.2011 tarihli Büyük Daire kararı

Dava, eski bir büyükelçilik çalışanının işten çıkarılmasına karşı dava açmasının engellenmesi ile ilgilidir. Fransız mahkemeleri, yabancı Devletlerin yargı bağımsızlığı bulunduğu için başvuranın Kuveyt aleyhine dava açmasının kabul edilemez olduğu sonucuna varmışlardır; sorumluluk seviyesi ve bir bütün olarak görevlerinin tabiatı bakımından başvuran, Kuveyt Devletinin Fransa'daki diplomatik temsilciliği

aracılığıyla hükümet yetkisinin kullanılmasına katılmıştır.

6. Maddenin 1. fıkrası (mahkemeye erişim hakkı) ihlal edilmiştir: Fransız mahkemeleri makul orantılılık ilişkisini dikkate almamış ve başvuranın mahkemeye erişim hakkının özünü zedelemiştir.

[Wallishauser – Avusturya Davası \(no. 156/04\)](#)

17.07.2012

Başvuran, Viyana'daki Amerika Birleşik Devletler Büyükelçiliği için çalışan bir fotoğrafçı idi. Viyana İş ve Sosyal Mahkemesinde Birleşik Devletler aleyhine açtığı ve yasadışı olarak işten çıkarıldığı için Eylül 1996 tarihinden itibaren kendisine yapılması gereken maaş ödemelerini talep ettiği dava hakkında şikayette bulunmuştur. Başvuran özellikle, Birleşik Devletler yetkililerinin dokunulmazlıklarını bahane ederek davanın duruşmalarına katılmalarına ilişkin mahkeme celplerini tebellüğ etmemelerinden ve Avusturya mercilerinin de bu durumu, devletlerin egemenlik haklarına saygı gösterilmesini gerektiren uluslararası teamül hukukunun zorunlu kılmasını gerekçe göstererek kabullenmelerinden dolayı mahkemeye erişim hakkının engellenmiş olduğundan şikayetçi olmuştur.

6. Maddenin 1. fıkrası (mahkemeye erişim hakkı) ihlal edilmiştir: Avusturya mahkemeleri, Birleşik Devletler'in başvuranın davasındaki mahkeme celplerini kabul etmemesini bir egemenlik hakkı olarak değerlendirmek ve sonrasında da başvuranın davasına devam etmemek suretiyle makul orantılılık ilişkisini dikkate almamıştır. Böyle yaparak Avusturya mahkemeleri, başvuranın mahkemeye erişim hakkının özünü zedelemiştir.

Din ile ilgili işten çıkarma

[Larissis ve Diğerleri - Yunanistan Davası \(no. 23372/94; 26377/94; 26378/94\)](#)

24.02.1998

Hava kuvvetlerinde subay olan ve Pentekostal Kilisesi üyesi olan üç başvuran, kendi astları olan üç havacı da dahil olmak üzere bazı kişileri kendi inançlarına çevirmeye çalıştıktan sonra Yunan mahkemeleri tarafından başkalarını kendi dinine çevirmeye çalışmak suçundan mahkum olmuştur.

Başvuranların hava kuvvetleri personelini kendi dinlerine çevirme çabalarına karşı alınan önlemler bakımından 9. Maddenin ihlali (düşünce, vicdan ve din özgürlüğü) söz konusu değildir: Devletin ast konumundaki havacıları üst konumundaki personelin aşırı baskılarından koruması zorunluluktur.

Başvuranların ikisinin, sivilleri kendi dinlerine çevirme çabalarına karşı alınan önlemler bakımından 9. Maddenin ihlali söz konusudur; çünkü siviller, havacılar gibi baskı ve kısıtlamalarla karşı karşıya değildi.

[Dahlab - İsviçre Davası \(no. 42393/98\)](#)

15.02.2001 tarihinde kabul edilemez ilan edilmiştir.

Kendisi sonradan İslam dinini kabul etmiş bir ilkökul öğretmeni olan başvuran, okul yetkililerinin, öğretmenlik yaparken başörtüsü takmasını yasaklayan ve 1997 tarihinden Federal Mahkeme tarafından onanan kararından şikayetçi olmuştur. Kendisi daha önce birkaç yıl herhangi bir belirgin soruna yol açmaksızın okulda başörtüsü takmıştır.

Başvuru açıkça dayanaktan yoksundur: Dahlab'ın Devletin temsilcisi olarak sorumlu olduğu çocukların dört ile sekiz yaşlarında olduğu ve bu yaşlarda kendilerinden büyük kişilerin etkisine çok kolay girebildikleri düşünülürse Dahlab'a karşı uygulanan tedbirde mantıksızlık bulunmamaktaydı.

[Obst ve Schüth - Almanya Davası \(no. 1620/03 ve 425/03\)](#)

23.09.2010

Dava, kilise çalışanlarının zina gerekçesiyle işten çıkarılmasıyla ilgili idi.

Obst vakasında 8. Maddenin (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ihlali söz konusu değildir.

Schüth vakasında 8. Maddenin ihlali söz konusudur (Alman iş mahkemeleri, Schüth'ün haklarıyla kilise işverenlerinin hakları arasında Sözleşmeye uygun bir şekilde denge kuramamıştır).

[Siebenhaar - Almanya Davası \(no. 18136/02\)](#)

03.02.2011

Katolik olan başvuran, bir Protestan Kilisesi tarafından, önce çocuk bakım yardımcısı olarak ve sonrasında ise kreşin yönetiminde çalıştırılmıştır. Başvuran, Alman iş mahkemeleri tarafından da onaylanmış olan 1999 tarihinden itibaren işten çıkarılmasını şikayet etmiştir. Bu durum (işten çıkarma) başka bir dini cemaatin (Üniversal Kilise/İnsanlığın Kardeşliği) üyesi olarak faaliyet göstermeye ve cemaatin öğretileri hakkında temel dersler vermeye başlamasından sonra gerçekleşmiştir.

9. Maddenin ihlali (düşünce, vicdan ve din özgürlüğü) söz konusu değildir: iş mahkemeleri ilgili çıkarların dengelenmesi konusunda kapsamlı bir çalışma yürütmüştür. Bu mahkemelerin, kilisenin kredisini korumak için başvuranın işten çıkarılmasının gerekli olduğu ve başvuranın iş sözleşmesini imzaladığı andan itibaren Üniversal Kilise için yaptığı faaliyetlerin Protestan Kilisesindeki işiyle uyumsuz olduğunu bilmesi gerektiği şeklindeki bulguları makuldür.

[Fernandez Martinez - İspanya Davası \(no. 56030/07\)](#)

15.05.2012

Dava, Katolik din ve ahlak öğretmeni olan şahsın, "evli rahip" durumunu ifşa etmesinin ardından sözleşmesinin yenilenmemesi ile ilgili idi.

8. Madde (özel ve aile hayatına ve konuta saygı hakkı) ihlal edilmemiştir: sözleşmenin yenilenmemesi, din özgürlüğü kapsamındadır ve muhtelif çıkarlar arasında adil bir denge kurulmuştur.

Derdest davalar (halka açık duruşma tarihi: 4 Eylül 2012):

[Eweida ve Chaplin - Birleşik Krallık Davası \(no. 48420/10 ve 59842/10, 12.04.2011 tarihinde tebliğ edilmiştir\)](#):

Dindar Hristiyanların, sırasıyla hava yolu çalışanı olarak ve bir devlet hastanesindeki geriatri koğuşunda hemşire olarak iş sırasında haç takma yasağına karşı yaptıkları şikayetler.

[Ladele ve Mc Farlane \(no. 51671/10 ve 36516/10, 12.04.2011 tarihinde tebliğ edilmiştir\)](#):

Dindar Hristiyan olan başvuranlar, hizmet sürecinde eşcinselliği hoş görmek anlamına gelebilecek bazı görevleri yerine getirmeyi reddettikleri için

işten çıkarılmışlardır (biri yerel kamu merciinde, diğeri danışman olarak çalıştırılıyordu).

Askeriye

Savunma Bakanlığının politikası gereği sadece cinsel yönelimlerinden dolayı atılan Birleşik Krallık silahlı kuvvetlerin üyelerine ilişkin davalar: [Lustig- Preat ve Beckett - Birleşik Krallık Davası](#) (başvuru no. 31417/96 ve 32377/96, 27.09.1999 tarihli karar), [Smith ve Grady - Birleşik Krallık Davası](#) (no. 33985/96 ve 33986/96, 27.09.1999 tarihli karar)

8. Madde (özel hayata saygı hakkı) ihlal edilmiştir.

Ayrıca bkz. [Perkins ve R. - Birleşik Krallık Davası](#) (no. 43208/98 ve 98/44875, 22.10.2002) ve [Beck, Copp ve Bazely - Birleşik Krallık Davası](#) (no. 48535/99, 48536/99 ve 48537/99, 22.10.2002 tarihli karar)

Çalışma hayatında özel hayata saygı

[Copland - Birleşik Krallık Davası \(no. 62617/00\)](#)

03.04.2007

Başvuran, Devlet tarafından idare edilen yasal bir kuruluş olan Carmarthenshire Okulunda çalışmaktaydı. Okul Müdürünün şahsi asistanı oldu ve yeni atanan Müdür vekiline daha yakın çalışması gerekiyordu. Başvuran, okulda çalışırken Müdür vekilinin teşvikiyle telefon, elektronik posta ve internet kullanımının izlendiğinden şikayetçi olmuştur.

8. Madde (özel hayata ve haberleşmelere saygı hakkı) ihlal edilmiştir. AİHM, kendisinin telefon, elektronik posta ve internet kullanımı aracılığıyla Copland'a ilişkin kişisel bilgilerin toplanması ve saklanması, özel hayat ve haberleşmeye saygı hakkına bir müdahale olduğunu ve söz konusu dönemde bu tür izlemeleri düzenleyen herhangi bir yerel yasa bulunmayıp bu müdahalenin "yasalara uygun" olmadığını tespit etmiştir. AİHM, işverenin, çalışanların telefon ve internet kullanımını izleyip kontrol etmesinin bazı durumlarda meşru olduğunu kabul etmişse de, mevcut davada müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığını tespit etmeyi gerekli görmemiştir.

[Benediktsdóttir - İzlanda Davası \(no. 38079/06\)](#)

16.06.2009 tarihli kabul edilemezlik kararı

Başvuran, şahsi elektronik postalarının yasadışı yollarla yayınlanmasına karşı yeterli koruma sağlamadığı için İzlanda'nın 8. Maddenin (özel hayata ve haberleşmelere saygı hakkı) garantisi altındaki hakları koruyamadığından şikayetçi olmuştur. Bilinmeyen üçüncü tarafın, bilgisi ve izni olmaksızın söz konusu elektronik postaları iflas etmiş olan eski işverenin sahip olup işlettiği bir sunucudan elde ettiğini öne sürmüştür. Söz konusu elektronik posta yazışmaları, özellikle başvuran ile çok uluslu bir şirketin icra müdürü olan eski iş arkadaşı arasındaki elektronik posta alış verişinin ve söz konusu kişinin elinde bulundurduğu iddia edilen suç konusu materyalleri polise teslim etme ve söz konusu çok uluslu şirketin liderlerine karşı gelecekteki davasında onu mahkemede

temsil etmesi için uygun bir avukat bulma konusunda yardımcı olma dileklerine ilişkin alıntı ve açıklamalardan oluşmaktaydı. O dönemde İzlanda'da, ülkede yürütülen tüm en kapsamlı suç soruşturmalarında önde gelen kişilerin usule aykırı şekilde nüfuz kullandığı iddialarıyla ilgili kamuoyunda devam eden bir tartışma vardı.

Başvuru açıkça dayanaktan yoksundur: İzlanda yetkililerinin takdir sınırını aştığını ve gazetenin, ifade özgürlüğü ile başvuranın 8. Madde kapsamındaki özel hayata ve haberleşmeye saygı hakkı arasında adil bir denge kuramadığını gösterecek herhangi bir husus yoktur.

[Köpke - Almanya Davası \(no. 420/07\)](#)

5.10.2010 tarihli kabul edilemezlik kararı

Dava, hırsızlık yaptığından kuşku duyulan bir süpermarket kasiyerinin görüntülerinin gizlice video kaydına alınması ile ilgili idi.

Başvuru açıkça dayanaktan yoksundur: tedbirin süresi sınırlı idi (iki hafta) ve tedbir sadece kasanın etrafındaki ve kamuya açık alanı kapsamıştır. Elde edilen görsel veriler, detektiflik ajansı için çalışan kişiler ve işverenin çalışanlarından oluşan kısıtlı bir grup tarafında işlenmiştir. Bu veriler sadece işten çıkarma ve iş mahkemesindeki dava ile ilgili olarak kullanılmıştır. Dolayısıyla başvuranın özel hayatına müdahale, videoya almayla elde edilmek istenen amaçları gerçekleştirmek için gerekli olanla kısıtlı kalmıştır.

[Özpinar - Türkiye Davası \(no. 20999/04\)](#)

19.10.2010

Bir hakimin şahsi hayatına ilişkin nedenlerden dolayı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından meslekten çıkarılması (iddialar bir avukatla şahsi ilişkisi ve uygun olmayan kıyafet ve makyaj gibi hususları içermekteydi).

8. Madde (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ve 8. Maddeyle bağlantılı olarak 13. Madde (etkili başvuru hakkı) ihlal edilmiştir.

[Eternit - Fransa Davası \(no. 20041/10\)](#)

27.03.2012 tarihli kabul edilebilirlik kararı

Dava, bir şirket ile Sağlık Sigortası Bürosu arasında eski bir çalışanın yakalandığı bir hastalığın meslek hastalığı olup olmadığına dair bir ihtilaf hakkındaki davanın adilliği ile ilgili idi. Dava özellikle, Sağlık Sigortası Bürosunun, işverene, eski çalışanın tıbbi kayıtlarına erişim sağlamamasına odaklanmıştı.

Başvuru açıkça dayanaktan yoksundur. AİHM özellikle dava sürecinde Sağlık Sigortası Bürosuna, başvuran şirket aleyhinde büyük bir avantaj sağlanmadığını, çünkü başvuran şirketin talep ettiği tıbbi kayıtlara Sağlık Sigortası Bürosunun idari hizmetlerinin de erişimi olmadığını tespit etmiştir. AİHM dolayısıyla bu davada silahların eşitliği ilkesine saygı gösterildiğine hükmetmiştir.

[Gillberg – İsveç Davası \(no. 41723/06\)](#)

3.04.2012 tarihli Büyük Daire kararı

Dava temel olarak bir profesörün, Gothenburg Üniversitesinin çocuklardaki hiperaktivite ve dikkat eksikliği bozukluğu hakkındaki araştırmalarına, belirtilen iki araştırmacının belirli özel şartlarda erişimine izin veren iki idari mahkeme kararına uymamak suretiyle, bir kamu görevlisi sıfatıyla görevini kötüye kullanmasından

dolayı aldığı ceza mahkumiyeti ile ilgilidir.

AİHM, 8. Madde (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ve 10. Maddenin (ifade özgürlüğü) bu davada geçerli olmadığı sonucuna varmıştır. Özellikle profesörün ceza mahkumiyeti hakkında şikayette bulunmak için 8. Maddeyi dayanak yapamayacağını ve 10. Madde kapsamında "olumsuz" ifade özgürlüğü hakkına yani bilgi vermeme hakkına, dayanamayacağını tespit etmiştir.

Derdest dava: [Michaud - Fransa Davası \(no. 12323/11\)](#)

Halka açık duruşma 2 Ekim 2012 tarihinde yapılacaktır

Başvuran Paris Barosuna bağlı bir avukat ve Paris Baro Konseyinin üyesidir. Dava, Ulusal Baro Konseyinin 12 Temmuz 2007 tarihli kara para aklamanın önlenmesine yönelik kuralların kabul edilmesi kararı ile ilgilidir.

Başvuran, 8. Maddeye (özel hayata saygı hakkı) istinaden, avukatlara getirilen şüpheli durumları bildirme yükümlülüğü nedeniyle, disiplin yaptırımları kaygısı altında, mesleğini icra ederken müvekkillerinin olası kanuna aykırı faaliyetleri bulunduğu şüphesini idari mercilere bildirmek zorunda bırakılmaktan şikayetçi olmuştur. Başvuran 7. Maddeye (kanunsuz ceza olmaz) atıfla, "şüpheli durumların bildirilmesi" ve "titizlik" terimlerinin muğlak olduğu ve hukuki kesinlik ilkesinin ihlali anlamına geldiği kanaatindedir. Başvuran son olarak 6. Maddeye (adil yargılanma hakkı) istinaden, avukatların müvekkillerinin muhtemel kanuna aykırı faaliyetleriyle ilgili "şüpheli durumları" bildirme yükümlülüğünün, müvekkillerinin kendilerini suçlamama hakkına ve kendilerine tanınması gereken masumiyet karinesine aykırı olduğunu kaydetmektedir.

İş yerinde güvenlik

[Mangouras - İspanya Davası \(no. 12050/04\)](#)

28.09.2010 tarihli Büyük Daire kararı

Başvuru, bir deniz kirliliği davasında bir geminin kaptanının kefaletle tahliyesi için gerekli kefalet seviyesi ile ilgili idi. Başvuran, taşıdığı 70.000 akaryakıtı Atlantik Okyanusuna sızdıran bir geminin eski kaptanı idi. Açılan ceza soruşturmasında başvuran, 3.000.000 Avro kefalet belirlenerek tutuklu yargılanmıştı.

5. Maddenin 3. fıkrası (özgürlük ve güvenlik hakkı) ihlal edilmemiştir: kaptanın serbest bırakılması için belirlenen kefalet aşırı değildir. Başvuranın davasının istisnai niteliği ve deniz kirliliğinin çevrede yol açtığı büyük çaplı zarar düşünüldüğünde, adli mercilerin, sorumluları adaletten kaçmaya özendirmenin ve güvenliğin zaafa uğratılmasının önünü almak adına, kefalet tutarını hasıl olan sorumluluğun düzeyine uygun olarak artırmaları şaşırtıcı olmamıştır. Ayrıca ödemenin gemi sahibinin sigortacısı tarafından yapılmış olması, İspanyol mahkemelerinin başvuranın "mesleki çevresine" gönderme yaparak, Mangouras ile güvenliği sağlamakla görevli kişiler arasında bir ilişki olduğunu (dolaylı olarak) tespit etmelerinin doğruluğunu da teyit etmiştir. Dolayısıyla İspanyol mahkemeleri başvuranın kişisel durumunu ve özellikle de gemi sahibinin bir çalışanı olarak statüsünü, güvenliği sağlamakla görevli kişilerle mesleki ilişkisini, uyruğunu, daimi ikamet adresini ve İspanya ile bağının olmaması ve yaşını yeteri düzeyde

dikkate almışlardır.

Derdest davalar: [Vilnes ve Diğerleri - Norveç Davası \(no. 52806/09, 22703/10\)](#)
Halka açık duruşma 18 Eylül 2012 tarihinde yapıldı.

Davalar, Norveç petrol endüstrisi için Kuzey Denizinde ve Devletin kısmen hissedarı olduğu "Norveç Sualtı Müdahale Ltd"ye (NUI/NUTEC) ait test tesislerinde çalışan dalgıçların şikayetleri ile ilgilidir. Başvuranlar, dalgıçlık nedeniyle sakat kaldıklarından ve işgöremez hale geldiklerinden şikayetçidirler. Başvuranlar ayrıca Norveç makamlarının kendilerinin korunmasına yönelik emniyet düzenlemeleri konusunda yasal bir çerçeve tesis etmediğini, emniyet düzenlemelerine istisnalar getirdiğini, yeterli denetim uygulamalarını gerçekleştirmediğini ve bazı dalgıçların NUI/NUTEC'de test dalışı yapmalarını önlemediğini, bu testler ve sonuçları hakkında kendilerini bilgilendirmediğini ve önceden bu konuda rızalarını almadığını iddia etmektedirler.

Zorla çalıştırma (4. Madde)

[Siliadin – Fransa Davası \(no. 73316/01\)](#)

26.07.2005

Dava, Paris'te yaşayan Togolu bir bayan ile ilgilidir; ilgili, Fransız ceza yasalarının, "köle" olarak tutulmasına ya da en azından yapmak zorunda bırakıldığı ve pratikte kendisini bir ev kölesine döndüren "zorla ve zorunlu" çalıştırılmaya karşı kendisine yeterli ve etkili koruma sağlamadığından şikayetçi olmuştur.

4. Maddenin ihlali söz konusudur. AİHM, söz konusu tarihte yürürlükte olan ceza hukuku mevzuatının başvurana mağduru olduğu eylemlere karşı spesifik ve etkili koruma sağlamadığını değerlendirmiştir. İnsan haklarının ve temel özgürlüklerin korunması alanında giderek yükselen standartlara duyulan ihtiyacın, buna uyumlu olarak ve kaçınılmaz şekilde demokratik toplumların temel değerlerinin ihlallerinin değerlendirilmesinde daha katı olmayı gerektirdiğini de vurgulamıştır. Dolayısıyla AİHM Fransa'nın 4. Maddeden kaynaklanan pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediği hükmüne varmıştır.

[Rantsev - Kıbrıs ve Rusya \(no. 25965/04\)](#)

07.01.2010

Bu dava, çalışmak için gittiği Kıbrıs'ta ölen 20 yaşındaki bir gece kulübü sanatçısı ile ilgilidir.

4. Maddenin ihlali söz konusudur: Kıbrıs, insan kaçakçılığıyla mücadele için uygun bir çerçeve oluşturmayı yada mağdurları korumak için icrai önlemler almayı başaramamıştır / Rusya, genç bir kadının insan kaçakçıları tarafından kendi topraklarından çıkarılması konusunda etkili bir soruşturma yürütmemiştir.

[Graziani-Weiss - Avusturya Davası \(no. 31950/06\)](#)

18.10.2011

Dava, Avusturya'da bir avukatın (ya da noterin, ama hukuk eğitimi almış diğer kategorideki kişiler hariç) akıl hastası bir kişiye ücretsiz vasilik etme yükümlülüğü ile ilgili idi. Pratisyen avukat olan başvurana, Avusturya mahkemelerinin kendisini akıl hastası bir kişinin yasal vasisi olarak tayin etmeyi planladığı bildirilmiştir.

Mahkemelere göre vasiler derneği ya da bilinen akrabaların hiçbiri söz konusu kişinin vesayetini alacak durumda değildir.

14. Madde (ayrımcılık yasağı) ile bağlantılı olarak 4. Maddenin ihlali söz konusu değildir. AİHM, hak ve görevleri özel yasa ve yönetmeliklerle belirlenen pratisyen avukatların mesleki grupları ile hukuk okumuş ve hatta profesyonel hukuk eğitimi almış olsa bile fiilen avukat olarak çalışmayan diğer kişilerin grupları arasında büyük bir fark olduğunu kaydetmiştir. Dolayısıyla hukuki temsilin gerekli olduğu durumlarda vasi atanma amacına yönelik olarak, bir yanda avukatlar ve noterlerin mesleki grupları ile diğer yanda hukuk eğitimi almış diğer kişiler birbirleriyle benzer durumda değildir.

Bkz. [Zorla Çalıştırma Bilgi Notu](#).

Emekli aylıkları ve yardımlar

[C. - Fransa Davası \(no. 10443/83\)](#)

15.07.1998 tarihli karar

Bir vergi müfettişi olan başvuran, rüşvet almaktan dolayı üç yıl hapse mahkum olmasının ardından emekli aylığının askıya alındığından şikayetçi olmuştur.

AİHM, başvuranın emekli aylığının askıya alınmasının, 1 Numaralı Protokolün 1. Maddesinden kaynaklanan herhangi bir mülkiyet hakkına müdahale anlamına gelmediğini, çünkü başvuranın, çalıştığı süre boyunca yürürlükte olan yasal hükümler uyarınca, emekli aylığı hakkının askıya alınmasına yol açabilecek bir suçtan mahkum olduğunu tespit etmiştir (emeklilik haklarının kaybedilmesi için ayrıca bkz. [Azinas - Kıbrıs Davası, no. 56679/00](#)).

[Schuitemaker – Hollanda Davası \(no. 15906/08\)](#)

4.05.2010 tarihli kabul edilemezlik kararı

Mesleği filozofluk olan başvuran, 1983'ten itibaren işsizdi ve işsizlik yardımlarından yararlanmaktaydı. 2004 yılında yapılan bir mevzuat değişikliğinden sonra genel sosyal yardımlara liyakatinin, "genel kabul görmüş" meslek edinmesine ve bunu sahiplenme isteğine bağlı olduğu, buna uymaması halinde yardım ödemelerinde kesintiye gidileceği kendisine bildirilmiştir. Başvuran, yeni mevzuat uyarınca kendisine uygun olsun olmasın her türlü işi elde etmesi ve kabul etmesi gerektiğinden ve bunun da 4. Maddenin ihlali anlamına geldiğinden şikayetçi olmuştur.

Başvuru açıkça dayanaktan yoksundur. Bir Devlet, sosyal güvenlik sistemi kurduğunda bundan yararlanmak isteyen kişiler için şartları belirleme hakkına tümüyle sahiptir. Özellikle bir kişinin genel olarak kabul gören işleri elde etmeye ve kabul etmeye yönelik bariz çaba göstermesini gerektiren bir şart mantıksız görülemez ve bu durum 4. Madde anlamında, bir kişiyi zorla ya da zorunlu çalıştırmayla eşit olarak kabul edilemez.

[Stummer - Avusturya Davası \(no. 37452/02\)](#)

7.07.2011 tarihli Büyük Daire kararı

Başvuran, hapishanede yerine getirdiği iş itibarıyla yaşlılık aylığı sistemine kabul

edilmediğinden ve bu program kapsamında emeklilik aylığı alamadığından şikayetçi olmuştur.

1 Numaralı Protokolün 1. Maddesi (mülkiyetin korunması) ile bağlantılı olarak 14. Madde (ayrımcılık yasağı) ihlal edilmemiştir.

4. Madde (zorla çalıştırma yasağı) ihlal edilmemiştir.

AİHM'e göre Avusturya, sigorta programına öncelik vermekten dolayı eleştirilemez (başvuran konut yardımıyla desteklenen acil durum yardımları almaktaydı), bu durum daha çok, tutuklu/hükümlülerin serbest bırakıldıktan sonra yeniden entegrasyonu ile ilişkili olarak değerlendirilmiştir.

Bkz. [Sosyal Yardım Bilgi Notu](#).

Dernek durma özgürlüğü, sendikal haklar

[Belçika Polisi Ulusal Birliği - Belçika Davasının kararı \(no. 4464/70, 27.10.1975\)](#) sendika özgürlüğüne ilişkin temel ilkeleri ortaya koymuştur.

Bkz. [Sendikal Haklar Bilgi Notu](#).

Yakın zamandaki davalar:

Dernek kurma özgürlüğü: [Demir ve Baykara - Türkiye Davası \(no. 34503/97, 12.11.2008\)](#), [Aizpurua Ortiz ve Diğerleri - İspanya Davası \(no. 42430/05, 2.02.2010\)](#)

Grev hakkı: [Urcan ve Diğerleri - Türkiye Davası \(no. 23018/04, 17.07.2008\)](#), [Enerji Yapı-Yol Sen - Türkiye Davası \(no. 68959/01, 21.04.2009\)](#)

Sendikal haklar: [Danilenkov ve Diğerleri - Rusya Davası \(no. 67336/01, 30.07.2009\)](#), [Csánics - Macaristan Davası \(no. 12188/06, 20.01.2009\)](#), [Barraco - Fransa Davası \(no. 31684/05, 5.03.2009\)](#), [Vörður Ólafsson - İzlanda Davası, no. 20161/06, 27.04.2010\)](#), [Şişman ve Diğerleri - Türkiye Davası, no. 1305/05, 27.09.2011\)](#), [Vellutini ve Michel - Fransa Davası \(no. 32820/09, 6.10.2011\)](#), [Palomo Sánchez ve Diğerleri - İspanya Davası \(no. 28955/06, 12.09.2011\)](#).

[Sindicatul Pastorul cel Bun - Romanya Davası \(no. 2330/09\)](#)

31.01.2012 - **derdest dava (Büyük Daire'ye gönderilmiştir)**

Başvuran sendika, Pastorul cel Bun, 4 Nisan 2008 tarihinde Rumen Ortodoks Kilisesinin 35 adet dinî görevli olan ve olmayan üyeleri tarafından kurulmuştur; üyelerin çoğu Oltenia (güneybatı Romanya'da bir bölge) Metropolis'inin ruhani bölgesindeki Ortodoks papazlardır. Tüzüğünde ifade edildiği üzere sendikanın amacı, Kilise hiyerarşisiyle ve Kültürel ve Dini İşler Bakanlığıyla olan ilişkilerinde üyelerinin (dinî görevli olan ve olmayan) mesleki, ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarlarını savunmaktır. Sendika bölge mahkemesine tüzel kişilik ve resmi sendika siciline kayıt başvurusunda bulunmuştur. Başpiskoposun temsilcisi başvuruya itiraz etmiş ve Ortodoks Kilisesinin iç yönetmeliklerinin Başpiskoposun ön izni

olmaksızın herhangi türde dernek kurulmasını yasakladığını ifade etmiştir. Savcı, başvuruyu desteklemiş ve sendikanın kurulmasının yasalara uygun olduğunu savunmuştur. Yerel mahkeme Pastoral cel Bun'un başvurusunu reddetmiştir. 11. Maddeyi (toplantı ve dernek kurma özgürlüğü) dayanak yapan sendika, bu reddin sendikal haklarının ihlali anlamına geldiğini öne sürmektedir.

[31 Ocak 2012 tarihli kararında](#) AİHM, 11. Maddenin ihlal edildiğine hükmetmiştir. Dava Rumen hükümetinin talebi üzerine Büyük Daireye havale edilmiştir.

Basın İrtibat: Céline Menu-Lange
+33 (0)3 90 21 42 08
echrpess@echr.coe.int

(Bu bilgi notunun Türkçe çevirisi, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nın katkılarıyla hazırlanmıştır.)